

авторську позицію на рівні пластичних форм і є дослідженням власних внутрішніх станів виконавців. У цілому спільним місцем сучасної хореографії є здатність танцю бути мистецькою рефлексією індивідуального досвіду війни.

Тематично конструювання культурної пам'яті в просторі сучасної хореографії здійснюється шляхом переосмислення феномену героїзму, відходу від ідеалізації війни, порушення питань імміграції, власної домівки як життєвої цінності, сирітства, фізичного каліцтва, насильства над жінками, страху, невизначеності, а також надії та незламності.

Вирішальним елементом, який відрізняє сучасну хореографію під час бойових дій, є медіа, зокрема соціальні мережі. Доступність хореографічної мови робить особисті акаунти українських танцюристів і сторінки театрів і танцювальних студій каналами інформування міжнародної спільноти про досвід війни цивільного населення. Інформативними є і ті сторінки, які припинили свою діяльність після 24 лютого 2022 р. Натомість вивчення медійного простору показало появу нових студій, освітніх проєктів і проведення заходів, що вказує на подальшу динаміку досліджуваного феномену.

Таким чином, засоби художньої виражальності сучасної хореографії вможливають конструювання індивідуального досвіду війни, чим долучають особисту мистецьку рефлексію до процесу створення культурної пам'яті про повномасштабне вторгнення. Хореографічна інтерпретація досвіду війни збагачує культурну пам'ять України на мікрорівні й виводить професійну хореографію в широкий культурний контекст.

А. М. Лузан

**ПЕРСОНІФІКОВАНА СКЛАДОВА
УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОТЕЧНОГО ІНСТИТУТУ В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНИХ
РЕПРЕСІЙ 1930-Х РР.: ЗУСМАН (ДАНІШЕВСЬКА) ДОРА МИРОНІВНА**

А. Luzan

**PERSONIFICATED COMPONENT OF UKRAINIAN LIBRARY INSTITUTE
IN THE CONTEXT OF POLITICAL REPRESSIONS OF THE 1930s:
ZUSMAN (DANISHEVSKA) DORA MYRONIVNA**

Становлення Харківської державної академії культури відбувалося в соціокультурному просторі 1930-х рр. Масові політичні чистки цього періоду стали трагічною сторінкою історії української культури. Зачепили вони й Український бібліотечний інститут (назва закладу з липня 1935 по серпень 1939 рр.). Серед представників інституції були репресовані персоналії або заарештовані як родичі репресованих. Відповідні матеріали можна побачити в особових та кримінальних справах, які зберігаються в архівах Харківської державної академії культури, Галузевому архіві Служби безпеки України та Державному архіві Харківської області.

Така доля не оминула Зусман (Данішевську) Дору Миронівну — асистентку бібліотечного кабінету Всеукраїнського інституту комуністичної освіти (1934–1935 рр.), старшу лаборантку кафедри бібліотекознавства, викладачку та керівника практики здобувачів (1936–1941; 1947–1958 рр) Українського бібліотечного інституту (Харківського державного бібліотечного інституту з 1939 р.).

Дора Миронівна народилася 1901 р. в м. Острог, Острозького повіту Волинської губернії. З переїздом батьків до Києва здобула освіту в жіночій гімназії та Київському інституті народної освіти на факультеті соціального виховання (1922–1925 рр.). З 1921 р. її життя пов'язане з бібліотечною справою — часу роботи в Обласному державному видавництві на Київщині, уже після переїзду в 1931 р. до Харкова, разом із чоловіком — в Обласному бібліотечному колекторі та інших організаціях. Єдиний час, коли на тривалий термін бібліотечна праця була перервана, — це роки Другої світової війни та очікування поновлення роботи бібліотечного інституту. Після закриття закладу в 1941 р. викладачка перебуває в евакуації в Казахстані, де працює в залізничному училищі трудових резервів, а після звільнення міста з-під нацистської окупації, в 1943 р., повертається та проводить педагогічну роботу в ремісничому училищі.

Варто зазначити, що її чоловік — Борис Маркович Данішевський — уже під час служби в Харкові був обвинувачений та засуджений виїзною сесією Військової колегії Верховного суду СРСР у 1938 р. на 12 років позбавлення волі з конфіскацією майна за статтями 54-7, 54-8, 54-11 КК УРСР. Дору Миронівну матеріально підтримувала родина. За матеріалами кримінальної справи, її як дружину репресованого з підозрою в пособництві діяльності право-троцькістській організації, яка (за даними слідства) існувала на Південній залізниці, заарештовано 20 жовтня 1937 р. за наказом НКВС СРСР. Обрано тримання під вартою в спеціальному корпусі Харківського обласного управління НКВС. Під слідством вона перебувала майже рік — до 17 вересня 1938 р., коли справу було закрито за відсутністю доказів, а її звільнено з-під варти. В автобіографії 1947 р. Дора Миронівна зазначить: «... знаходилася під арештом, через арешт чоловіка — повністю реабілітована». Також, без уточнення датування та відбуртого терміну покарання, побіжно вказано, що чоловік також реабілітований і відновлений на посаді.

Після завершення справи та звільнення з ув'язнення, речі та кошти, заборані під час обшуків, повернули. Але випадково, як зазначено в довідці 1939 р. Головного управління державної безпеки дорожньо-транспортного відділу Південної залізниці, документи про освіту були знищені. Уже під час роботи на посаді викладачки, в 1950 р., здобуття вищої освіти підтверджене копією посвідчення наданою Харківському державному бібліотечному інституту Київським державним педагогічним інститутом О. М. Горького.

Зусман (Данішевська) Дора Миронівна надалі працювала в Харківському державному бібліотечному інституті до 1958 р. — виходу на пенсію. За Наказом по інституту № 99 від 19 травня 1958 р., за нею було збережене право подальшої погодинної роботи на кафедрі бібліотечних фондів та каталогів, на якій вона продовжила працювати з 1 вересня 1958 р.

Підбиваючи підсумки, варто зазначити, що в історії Харківської державної академії культури ще існує значна частина малодосліджених питань. Одним із них є персоналії представників інституції, які були репресовані. Подальше вивчення цього питання через персоналізовану складову надасть можливість повномірно розкрити становлення та діяльність вищого навчального закладу в соціокультурному просторі України 1930-х рр.